

חיוב קלבון כשנותן סלע שלם על מנת לקבל עודף את מחציתו

א. כדברי רבי אלעזר.

לדעת תנא קמא – הנותן סלע על מנת לקבל עודף של חצי סלע, מוסיף קלבון אחד לשכר השולחני.

ולדעת רבי מאיר – הנותן סלע על מנת לקבל עודף של חצי סלע, מוסיף שני קלבונות, קלבון אחד לשכר השולחני, וקלבון שני לצאת ידי חובת מחצית השקל מהתורה, שכן לדעת רבי מאיר אף הנותן מחצית השקל ממש, צריך להוסיף קלבון, שיהא השיעור שלם. [ומשנתנו בה מבואר שחייב בשני קלבונות היא כדעת רבי מאיר].

ב. כדברי רב.

לדעת תנא קמא – הנותן סלע על מנת לקבל עודף של חצי סלע, מוסיף שני קלבונות לשכר השולחני. שכן יש כאן שתי פעולות של שלחני שיש לו ליטול עליהן שכר. פעולה אחת היא, שהוא פורט את הסלע לשני חצאים. ופעולה שניה היא, שהוא מקבל סלע, ומחזיר עודף את מחציתו. ומאחר שעושה שתי פעולות, יש לשלם על כך שני קלבונות^א. [ומשנתנו בה מבואר שחייב בשני קלבונות היא כדעת תנא קמא].

ולדעת רבי מאיר – הנותן סלע על מנת לקבל עודף של חצי סלע, מוסיף שלושה קלבונות, שנים לשכר השולחני כנ"ל. ואחד לחיוב תורה של מחצית השקל.

ובתוספתא מבואר כדברי רבי אלעזר. אבל דעת רב, שהמשנה חולקת בזה על התוספתא.

חיוב קלבון כשנותן מחצית השקל בשביל חבירו

בכל האופנים שחייבים בקלבון, חייבים בו, בין כשהחייב עצמו הביא את שקלו, ובין כשאחר נתן בעבורו בהלוואה, על מנת שישלם לו.

אבל הנותן בשביל חבירו העני במתנה, מאחר שאין לחבירו כלום, כל מה שנותן בעבורו

^א כן נראה לכאורה מלשון תקלין חדתיך. ולא זכיתי להבין זאת, הלא לכאורה אין כאן אלא פעולה אחת, שהוא פורט סלע לשני חצאים. ומאחר שיש בידו חצי סלע, נותן אותו, ובזה אין כאן פעולת שלחני. ויל"ע בדבר.